आलम्बनपरीक्षा
कारिका

१ [1]यद्यपीन्द्रियविज्ञप्तेः कारणं परमाणवः ।
अतदाभतया नास्या अक्षवद्विषयोऽणवः ॥

२ [2]यदाभासा न सा तस्मात् [3]द्रव्याभावाद्विचन्द्रवत् ।
एवं बाह्यद्वयमपि न युक्तं बुद्धिगोचरः ॥

३ साधनं सञ्चिताकारं इतीच्छन्ति [4]केचन ।
अण्वाकारो न [5]विज्ञप्तेरर्थः कठिनतादिवत् ॥

४ भवेद्घटशरावादेस्तथा सति समा मतिः ।
आकारभेदाद्भेदश्चेत् स नास्ति द्रव्यसत्यणौ ॥

५ तत्परिमाणभिन्नत्वात् [6]द्रव्यासति ततोस्ति सः ।
अणूनां परिहारे हि तदाभज्ञानविप्लवात् [7]॥

६ यदन्तर्ज्ञेयरूपन्तु बहिर्वदिव भासते ।
सोऽर्थो विज्ञानरूपत्वात्तत्प्रत्ययतयापि च [8]॥

७ [9]प्रत्ययो[10]ऽव्यभिचारित्वात् हृशक्त्यर्पणात्[11]क्रत्मा ।
सहकारिवशाद्यद्धि शक्तिरूपं (तत्) इन्द्रियम् ॥

८ सा चाविरुद्धा विज्ञप्तावेवं [12]विषयरूपकम् ।
प्रवर्ततेऽनादिकालात् शक्तिश्चान्योन्यहेतुके ॥

इत्याचार्यदिङ्नागकृता आलम्बनपरीक्षाप्रकरण-
कारिका समाप्ता ।

Foot notes
to the Text

Tangyur (Narthang) Mdo. ce (xcv)Nos. 4-5.

I. This verse is cited in the Pramāṇavārtika-Alaṅkāra by Prajñākara Gupta, Chap. II. ad ver.294.

The Tattva - sangraha-panjika [G O S]. P.582 the verse with different reading: यद्यपीन्द्रियविज्ञप्तेर्ग्राह्यांशः कारणं भवेत् ॥

अतदाभतया तस्यानाक्षवद्विशयः स तु ।

the pañjikā attributes the verse to one Bhadanta (तेनैव भदन्तेन दुषणमुक्तम्). May this Bhadanta be the same as Subhagupta ? The verse is not, however, traced in the Bahyartha Siddhi.

2. Or अद्रव्यत्वात् or द्रव्यासत्त्वात्.

3. This quarter is identical with one in the Pramāṇa Samuccaya cited in Pr. Vartikālankara, II, 302.

4. This line being put literally may read thus : केचित् सञ्चिताकारान् साधनमिच्छन्ति ।

5. Lit. विज्ञप्ति-अर्थ :

6. The two quarters 4d-5a form one idea and they may be literally put thus : सः अणौ द्रव्यसति नास्ति परिमाणभेदाभावात।

7. This may literally read thus : परमाणुपरिहारे तदाभज्ञानविप्लवः। The reading 'विप्लवात्' is adopted from the Tibetan version of the Vṛtti .

8. This verse is quoted in the Tattvas. panjikā, p. 582. Sankaracharya cites the first half in his Sutra bhasya, ad II, 2, 28 with the reading of तत् for तु.

9. This line is cited by Parthasarathi Misra in his comment on Sloka-vartika, pp. 311-12. See discussion on this point p. 20 above.

10. Tib. mi-(ma)-hkhrul. phyir. na.

11. This quarter is cited in the Tattvas. Pañ. p. 582 along with the prose passage of the Vṛtti thus: अथवा शक्त्यर्पणात् क्रमेणापि, etc.

12. Or विषयरूपता शक्तिश्च अन्योन्यहेतुका अनादिकालात् प्रवर्तते ॥